

Jaarverslag 2023 en Uitvoeringsprogramma 2024

VTH Fysieke leefomgeving OWO-gemeenten

Datum: 4-1-2024
Steller : Simon Veenema (OWO-VTH)
Versie: 1.5

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
2	Samenvatting	5
3	Wettelijke en beleidsmatige kaders	6
3.1	Beleidscyclus.....	6
3.2	VTH beleidsplan 2020-2024.....	6
3.3	Uitvoeringsprogramma en jaarverslag.....	7
3.4	Coalitie/college akkoorden 2022-2026.....	7
3.5	Verordening kwaliteit (Fryskpeil).....	7
3.7	Landelijke handhavingsstrategie.....	8
3.8	Alcoholwet.....	8
3.9	Evenementenbeleid.....	8
3.10	Integraal veiligheidsbeleid.....	8
3.11	Interbestuurlijk toezicht (IBT).....	8
3.12	Ondermijning.....	8
3.13	Ontwikkelingen.....	9
3.13.1	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).....	9
3.13.2	Omgevingswet.....	9
4	Vergunningverlening	10
4.1	Vergunningverlening APV & Bijzondere wetten.....	10
4.1.1	Evenementen.....	10
4.1.2	Algemene Informatievraag.....	10
4.1.3	Exploitatievergunning.....	12
4.1.4	Alcoholwet.....	12
4.2	Vergunningen WABO.....	14
4.2.1	Bouw en RO.....	14
4.2.2	Natuur en kappen.....	14
4.2.3	Vooroverleg.....	15
4.3	Monitoring termijnen.....	16
4.4	Meldingen.....	17
4.4.1	Milieu.....	17
4.4.2	Sloopmeldingen.....	17
4.4.3	Brandveilig gebruik.....	17
5	Juridisch	19
5.1	Handhavings- en strafbeschikkingen.....	19
5.2	Overige juridische zaken.....	19
5.3	Rechtsbescherming.....	19
5.4	Drugspannen (Damocles).....	20
5.5	Mediation/passend gesprek.....	20
6	Toezicht en Handhaving	22
6.1	Toezicht bouw.....	22
6.2	Brandveiligheid.....	23
6.3	Milieu.....	23

6.4 Toezicht APV	24
6.5 Toezicht horeca & recreatie	24
6.6 Toezicht Bijzondere wetten	25
6.7 Ondernijning	25
6.8 Gemeente specifieke toezicht- en handhavingszaken	25
7 (door)Ontwikkelen	29
7.1 Klanttevredenheidonderzoek	29
7.2 Nieuwe VTH vakapplicatie	29
7.3 Kwaliteitscriteria	29
7.4 Opleiden	30
7.5 Bodemplaat VTH	30
8 Samenwerking, Afstemming	31
8.1 OWO	31
8.2 Provinciaal VTH overleg	31
8.3 BOA samenwerking	31
8.4 Integraal veiligheidsoverleg (IVO)	31
8.5 Veiligheidsregio Fryslân (VRF)	31
8.6 FUMO	32
8.7 Gemeentelijke Organisatie	33
9 Capaciteit en Budgetten	34

1 INLEIDING

Om een veilige, gezonde, leefbare en duurzame omgeving te onderhouden en te verbeteren hebben alle OWO gemeenten in 2020 het Beleidsplan VTH voor de Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024 OWO-gemeenten vastgesteld. Dit Beleidsplan OWO-VTH harmoniseert de werkwijze rond de VTH-taken in de OWO-gemeenten met oog voor maatwerk.

Op basis van het VTH-beleid stellen we vervolgens jaarlijks een jaarverslag en een uitvoeringsprogramma op.

Met het uitvoeringsprogramma, verplicht vanuit de WABO en het Besluit omgevingsrecht, laat het college aan de raad, inwoners, instellingen en bedrijven zien, wat het college in 2024 gaat doen om de doelen uit het VTH-beleidsplan te bereiken. Daarnaast hebben wij ook de jaarlijkse informatieplicht over de naleving van de kwaliteitscriteria hierin opgenomen.

Wanneer we afwijken van de kaders van het VTH-beleidsplan, is dit in het uitvoeringsprogramma vastgelegd. Ook als er tussentijds nieuw beleid is vastgesteld dat van invloed is op de uitvoering van de VTH-taken, dan is het uitvoeringsprogramma op deze onderdelen aangevuld.

Het jaarverslag en uitvoeringsprogramma wordt opgesteld door de afdeling OWO-VTH. Deze afdeling werkt voor de drie OWO-gemeenten. Dit houdt in dat alle data en gegevens van de drie gemeenten gebundeld zijn tot één geheel. Daar waar nodig zijn de lokale bijzonderheden vermeld.

Het jaarverslag en uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving Fysieke Leefomgeving wordt na vaststelling in de 3 OWO colleges, ter informatie toegestuurd aan de afzonderlijke raden en aangeboden aan de interbestuurlijk toezichthouder (de provincie Fryslân).

2 SAMENVATTING

Jaarlijks stelt het college van B&W een jaarverslag en een uitvoeringsprogramma Fysieke ruimtelijke Leefomgeving vast. Dit jaarverslag en programma zijn een weergave van de VTH taken die in OWO-verband gezamenlijk worden uitgevoerd maar per college afzonderlijk worden vastgesteld. Het verslag en programma hebben betrekking op de fysieke ruimtelijke leefomgeving. Hieronder vallen de ruimtelijke ordening, bouwen en wonen, brandveiligheid, milieu en natuur, openbare ruimte/algemene plaatselijke verordening (APV), Alcoholwet en Bijzondere wetten. In het verslag is tevens de informatieplicht rond de naleving van de kwaliteitscriteria opgenomen.

Het jaarverslag is een belangrijk sturingselement in de beleidscyclus; in het jaarverslag wordt gerapporteerd of de doelen uit het programma en het beleid behaald zijn. In het uitvoeringsprogramma is uitgewerkt welke activiteiten we ondernemen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit ons beleid.

Uit de toets van het Interbestuurlijk toezicht (provincie Fryslân) van vorig jaar blijkt dat wij de VTH-beleidscyclus goed doorlopen.

De afdeling OWO-VTH is in 2023, samen met de beleidsafdelingen uit de OWO-gemeenten, druk bezig geweest met de voorbereidingen op de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). We hebben onze systemen zo goed mogelijk proberen in te richten om op 1 januari 2024 goed van start te kunnen gaan. Daarnaast hebben we in 2023 veel geïnvesteerd in trainingen en opleidingen om de nieuwe wet- en regelgeving ons eigen te maken. De benodigde verordeningen en beleidsstukken zijn vastgesteld.

Na de jaren met Covid-19 is in het VTH domein duidelijk merkbaar dat er een verruiming is binnen de samenleving. Dit was ook in 2023 merkbaar aan de toename van het aantal meldingen en klachten bij het team toezicht en handhaving. De ruimte die de Omgevingswet biedt en de maatschappelijke trend maken dat de formatie, ondanks een uitbreiding, onder druk blijft staan. De uitbreiding van capaciteit vraagt om een forse investering in de randvoorwaarden van het team. Denk hierbij o.a. aan opleidingen en uitrusting. Daarnaast is veel ingezet op het thema ondermijning. Aan de hand van informatie dagen en integrale controles is de bewustwording rondom dit thema bij burgers en ondernemers gegroeid.

Voor het thema milieu heeft de overdracht van taken richting de FUMO, als gevolg van de Omgevingswet, centraal gestaan. Begin 2024 ronden we de overdracht van taken af.

Op basis van ons beleid geven wij de prioriteit aan thema's die de meeste risico's voor de omgeving hebben, zoals milieu, brandveiligheid, constructieve veiligheid en omgevingsveiligheid. Als uitgangspunt hanteren we niet het aantal controles, maar de inzet van capaciteit op de meest risicovolle activiteiten. Wij kiezen dus voor kwaliteit boven kwantiteit. Door de verbeterde kwaliteit van de controles en door de focus te leggen op de meest risicovolle aspecten, streven we naar meer veiligheid in onze leefomgeving.

In 2024 zullen we doorgaan op de ingeslagen weg. We zien een toename in het aantal klachten en milieu incidenten zoals kamerverhuur, houtrookoverlast, algemene geur- en geluidsoverlast klachten. Het afhandelen hiervan kost meer inzet dan een gemiddelde geplande controle. Een deel van deze incidenten kan worden voorkomen door aan de voorkant meer in te zetten op voorlichting, duidelijke regelgeving (geharmoniseerd beleid) en projectmatige, gestructureerde controles. Bij het uitwerken van het Omgevingsplan kan de gemeente zelf regelgeving opstellen. Het is van belang dat er in elk geval duidelijke regels worden opgenomen in het Omgevingsplan.

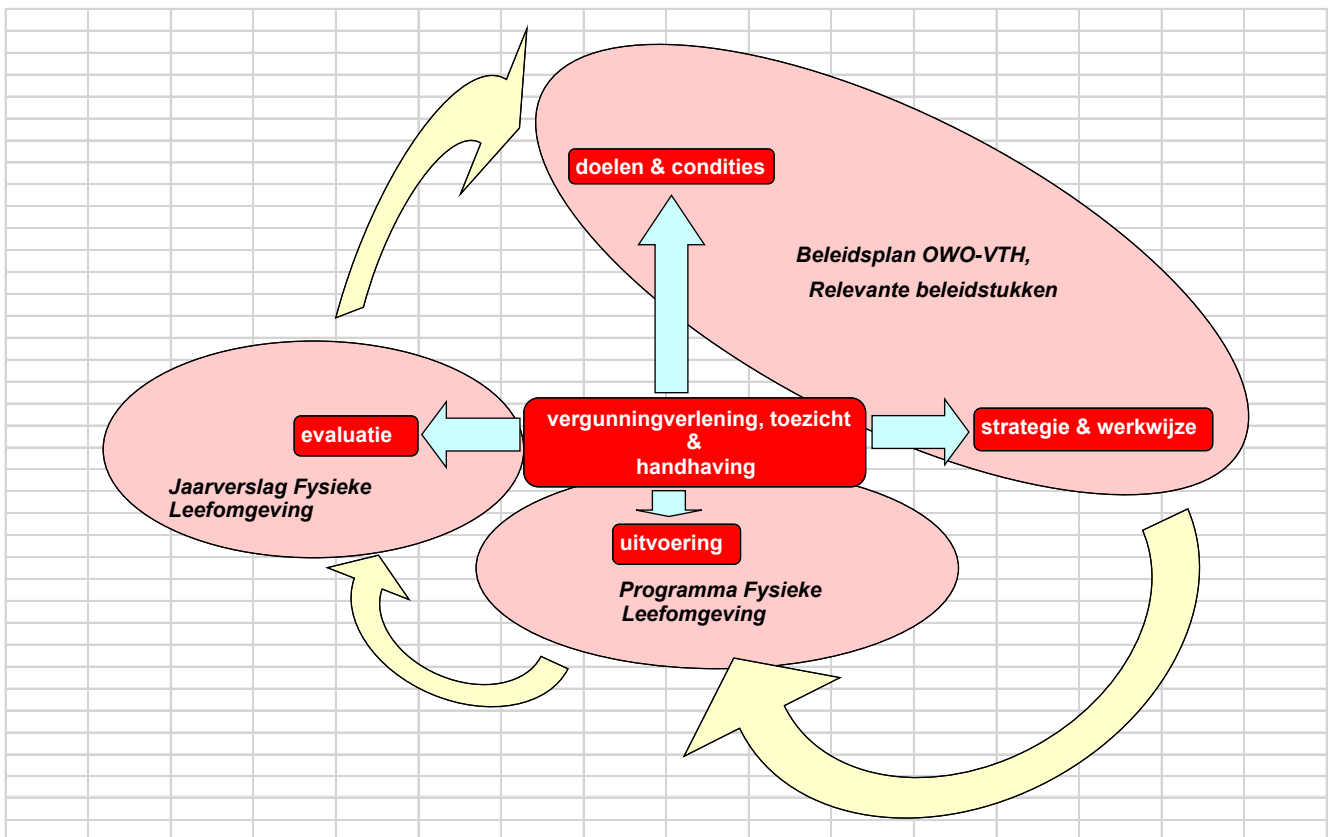
De omgevingsdienst FUMO heeft in 2023 verder gewerkt aan het op orde brengen van hun organisatie. We hebben samen met de FUMO gewerkt aan de diverse onderwerpen zoals de mandaatregeling omzetten naar de maatstaven van de Omgevingswet en het aanpassen van het VTH-beleid voor de basistaken Fryslân. Sinds 2022 heeft de FUMO een eigen jaarprogramma. Gelijktijdig met het lokale jaarverslag en uitvoeringsprogramma, wordt het jaarprogramma VTH basistaken 2024 - uitgevoerd door de FUMO – vastgesteld.

3 WETTELIJKE EN BELEIDSMATIGE KADERS

In dit hoofdstuk zijn de wettelijke en beleidsmatige kaders beschreven waar we bij het opstellen van het Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) beleid en de uitvoering rekening mee houden.

3.1 Beleidscyclus

Het uitvoeringsprogramma, jaarverslag, VTH-beleidsplan 2020 t/m 2024 maken onderdeel uit van een strategische cyclus (doelen en prioriteiten, uitvoering en resultaten, evaluatie, bijstelling doelen en prioriteiten) en een operationele cyclus (programma, uitvoering en resultaten, verslag en evaluatie, programma), die samen de beleidscyclus vormen. Dit is opgenomen in onderstaande figuur.

3.2 VTH beleidsplan 2020-2024

Uit een mooi gezamenlijk OWO proces waarbij de raden uit de 3 gemeenten input hebben geleverd, is in 2020 het Beleidsplan 'Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024 OWO-gemeenten' vastgesteld. Daarin zijn de VTH-doelen voor de komende jaren vastgelegd. De VTH-doelen luiden als volgt:

1. Behoud en verbetering van ruimtelijke Kwaliteit, veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en schone leefomgeving;
2. Vermindering Kwetsbaarheid;
3. Klantgerichte dienstverlening*;
4. Financiën (Kosten): beschikbare middelen zijn in evenwicht met de gestelde doelen.

**in dit geval wordt de klant beschouwd als de afnemer van de diensten van de gemeenten.*

Vanuit de wetgeving en het interbestuurlijke toezicht van de provincie Fryslân is het belangrijk om meetbare doelen te stellen. Er zijn veel factoren die van invloed zijn op de meetbaarheid van de gestelde doelen. Onder andere conflicterende belangen tussen burgers en maatschappelijke ontwikkelingen.

Het jaar 2024 is het eerste jaar onder het regiem van de Omgevingswet. We monitoren de effecten en op basis daarvan rapporteren we over het proces en status van het beleidsplan.

3.3 Uitvoeringsprogramma en jaarverslag

Het opstellen van een jaarlijks uitvoeringsprogramma en jaarverslag, is op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) verplicht voor de WABO-taken. Deze verplichting is tevens in de Omgevingswet opgenomen. Het vormt onderdeel van de beleidscyclus. Het vaststellen van een uitvoeringsprogramma en jaarverslag is een bevoegdheid van het college. De stukken leggen wij ter informatie voor aan de gemeenteraad. Voor vergunningverlening op het gebied van APV & Bijzondere Wetten geldt deze verplichting niet. Het verlenen van vergunningen voor bijvoorbeeld evenementen en op grond van de Alcoholwet is toebedeeld aan de burgemeester. Voor de volledigheid is ervoor gekozen om vergunningverlening op het gebied van APV & Bijzondere Wetten wel in dit uitvoeringsprogramma mee te nemen.

3.4 Coalitie/college akkoorden 2022-2026

In 2022 zijn de gemeenteraadverkiezingen geweest. Deze hebben geresulteerd in een drietal coalitie/collegeakkoorden. Uit deze ambities hebben we thema's opgehaald die OWO-breed opgepakt kunnen worden en bijdragen aan de lokale ambities.

3.5 Verordening kwaliteit (Fryskpeil)

In de Wet VTH is omschreven dat gemeenten verplicht zijn om kwaliteitscriteria vast te stellen in een beleidsnota of verordening. De kwaliteitscriteria zijn bedoeld om de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (de VTH-taken) door gemeenten en provincies in het Omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. Met de VTH-kwaliteitscriteria maken we inzichtelijk welke kwaliteit inwoners, bedrijven en instellingen mogen verwachten bij de uitvoering of de invulling van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De criteria gaan over zowel het proces als de inhoud. In Fryslân zijn in 2020 de landelijke kwaliteitscriteria 2.2 vertaald in de verordening VTH-kwaliteit en kwaliteitscriteria Frysk peil F2. In november 2021 hebben de drie OWO-colleges de geactualiseerde Friese VTH-kwaliteitscriteria Frysk Peil F2 vastgesteld. Het betreft met name een technische actualisatie van de landelijke set VTH-kwaliteitscriteria.

Begin 2024 zal de Verordening kwaliteit VTH worden omgezet naar de Verordening uitvoering en handhaving (Omgevingsrecht). Deze verordening zal ter vaststelling richting de raden gaan. De omzetting is een technische aanpassing welke gericht is op de Omgevingswet. Volgens de vastgestelde verordening moet het college jaarlijks mededeling doen aan de raad over de naleving van de kwaliteitscriteria. Wij hebben deze jaarlijkse informatieplicht meegenomen in dit jaarverslag.

3.6 Wet Bibob

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob), geeft de bevoegdheid aan gemeenten om de financiële constructie te controleren bij specifieke vergunningaanvragen. Doel van de wet is om malafide praktijken aan te pakken (via de bestuursrechtelijke weg). Zo kan bij een aanvraag informatie worden opgevraagd over de financiering van een nieuw te openen restaurant. Indien er twijfels zijn over een aanvrager, dan kan het landelijke bureau Bibob worden ingezet. Door de gemeente wordt alleen het bureauonderzoek gedaan. Voor de toepassing van de Wet Bibob is beleid vastgesteld. Hierin staat vermeld dat wij bij elke aanvraag om een vergunning Alcoholwet van commerciële horeca-inrichting ook een Bibob toets toepassen. Daarnaast kan de Bibob worden toegepast bij omgevingsvergunningen. Van deze mogelijkheid wordt ook steeds meer gebruik gemaakt.

Afgelopen jaar zijn we verder gegaan met het actualiseren en harmoniseren van het Bibob-beleid. Vanwege de komst van de Omgevingswet is definitieve invoering gepland in het eerste halfjaar van 2024. Vaststelling gebeurt door het college van B&W. Daarna wordt het beleid ter informatie aan de raad gestuurd.

3.7 Landelijke handhavingsstrategie

Er zijn veel verschillende instanties die wetgeving handhaven, op verschillende werkterreinen en op verschillende niveaus. In verband met deze versnippering is er overleg, coördinatie en afstemming nodig. Om hier lijn in te brengen is op landelijk niveau overleg tussen onder andere de gemeenten (VNG), de provincies (IPO), het OM en de Nationale Politie. Daarbij gaat het vooral om de afstemming tussen bestuursrechtelijke en de strafrechtelijke handhaving. Het overleg heeft geresulteerd in een Landelijke Handhaving Strategie. De LHS is in 2018 door de drie colleges van de OWO-gemeenten vastgesteld en gepubliceerd. De LHS is opgenomen in het beleidsplan.

Begin 2024 zal de Landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) door de drie colleges van de OWO-gemeenten worden vastgesteld. De LHSO is een technische aanpassing van de LHS gebaseerd op de maatstaven van de Omgevingswet.

3.8 Alcoholwet

Vanuit alle drie de OWO-gemeenten zijn projecten opgezet met betrekking tot preventie en handhaving van het gebruik van alcohol. Binnen deze projecten is ook een rol voor VTH weggelegd.

3.9 Evenementenbeleid

Voor 2024 is het doel om het evenementenbeleid voor alle drie de OWO-gemeenten te harmoniseren.

3.10 Integraal veiligheidsbeleid

Vanuit de drie afdelingen openbare orde en veiligheid van de OWO-gemeenten, wordt één keer in de vier jaar een integraal veiligheidsbeleid opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Thema's die hierin naar voren komen zijn bijvoorbeeld ondermijning, veilige woon- en leefomgeving en jeugd en veiligheid. De werkzaamheden van de afdeling OWO-VTH hebben relaties met de bovenstaande onderwerpen en dragen bij aan het bereiken van de doelstellingen van het veiligheidsbeleid.

3.11 Interbestuurlijk toezicht (IBT)

De provincie Fryslân is wettelijk aangewezen om onze VTH-taakuitvoering te toetsen en te beoordelen. APV en bijzondere wetten maken geen onderdeel uit van de IBT-toets. De toetsing is in lijn met de landelijke 'agenda toekomst van het toezicht'. Uitgangspunten hierin zijn maatwerk en risicogericht toezichthouden. De centrale doelstelling van de provincie Fryslân is dat toetsing een meerwaarde moet hebben voor alle partijen en bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur.

3.12 Ondernijning

Georganiseerde criminaliteit ondermijnt het lokale gezag, verslechtert veiligheid en leefbaarheid en levert schade op voor ondernemers. De aanpak van georganiseerde criminaliteit richt zich op de cruciale ondersteunende activiteiten van 'de bovenwereld' aan 'de onderwereld'. "De onderwereld' maakt voor illegale activiteiten gebruik van diensten van 'de bovenwereld'. Bijvoorbeeld voor distributie, financiële handelingen, vergunningen en huisvesting. Ook zijn criminelen vaak op zoek naar manieren om illegaal verkregen vermogen wit te wassen. Bijvoorbeeld door te investeren in vastgoed.

Al in 2020 is ondernijning als aandachtspunt opgenomen in het Beleidsplan OWO-VTH. Daarnaast is dit thema nadrukkelijk benoemd in de integrale veiligheidsbeleidsplannen van de 3 OWO-gemeenten. In 2024 wordt in samenspraak met de beleidsteam OOV een plan gepresenteerd om capaciteit en kwaliteit van het team toezicht en handhaving toekomstbestendig te maken.

3.13 Ontwikkelingen

3.13.1 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

De Wkb is op 1 januari 2024 in werking getreden. Het doel van de Wkb is het verbeteren van de kwaliteit van het bouwen, het versterken van de positie van de consument en de overheidstaken daar waar mogelijk naar de private sector te brengen.

Na de invoering van de wet gaat de rol van VTH veranderen. Voorheen was de rol met name gericht op een sterke betrokkenheid vanaf vergunningaanvraag tot oplevering (de realisatiefase). Onder de Wkb zal deze verschuiven naar een meer participerende rol voorafgaand aan de realisatie en na oplevering een bewakende rol van de kwaliteit van de bestaande voorraad en de fysieke leefomgeving.

Voor bouwwerken met gevolgklasse 1 zal namelijk geen vergunningplicht meer gelden maar een meldingsplicht. Private kwaliteitsborgers houden dan toezicht op het bouwproces. Daarnaast wordt de aansprakelijkheid van aannemers verruimd en moet het bouwproces worden ingericht volgens toegelaten instrumenten. Omdat er nog niet voldoende kwaliteitsborgers zijn, vallen dit jaar verbouw werkzaamheden nog niet onder gevolgklasse 1.

3.13.2 Omgevingswet

Het omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Deze hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, procedures en vereisten. De huidige wetgeving is te ingewikkeld geworden. De Omgevingswet bundelt 26 bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Met de nieuwe Omgevingswet wil de landelijke overheid de verschillende plannen voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur beter op elkaar afstemmen, duurzame projecten stimuleren en lagere overheden meer ruimte geven. De Omgevingswet is 1 januari 2024 in werking getreden.

Ter voorbereiding op de Omgevingswet hebben de OWO-gemeenten veel geïnvesteerd om op tijd klaar te zijn voor de invoeringsdatum. Wat in ons vermogen ligt is klaargestoomd. Eén van de meest opvallende besluiten betreft een geharmoniseerde legesverordening. Het zwaartepunt voor OWO-VTH lag in 2023 op de overdracht van taken aan de FUMO. Deze overdracht wordt in het eerste kwartaal van 2024 afgerond.

4 VERGUNNINGVERLENING

4.1 Vergunningverlening APV & Bijzondere wetten

In dit hoofdstuk behandelen wij de vergunningverlening APV en Bijzondere wetten. Het gaat hier om de vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingen die voortvloeien uit bijzondere wetten zoals, de Alcoholwet en de Wet op de kansspelen.

4.1.1 Evenementen

Het voorbereiden van evenementen neemt de nodige tijd in beslag en wordt veelal door vrijwilligers gedaan. In 2023 zijn alle organisatoren van de voor ons bekende evenementen benaderd met de vraag, of zij in 2024 ook weer een evenement gaan organiseren. Alle evenementen zijn op een evenementenkalender gezet, die hulpdiensten kunnen gebruiken om hun inzet in te plannen.

We zien dat het aantal verleende evenementvergunningen en de daaraan gekoppelde ontheffingen voor geluid en sluitingstijd zijn toegenomen. Deze toename in de cijfers kan gekoppeld worden aan de nasleep van het Covid-19 tijdperk. De voorbereiding van evenementen vergt veel voorbereidingstijd van de organisatoren en zorgt dus voor een lange aanloop. Hierdoor hebben veel organisatoren in 2022 afgezien van het houden van het evenement, waarna ze in 2023 weer flink hebben uitgepakt.

Voor de prognose van 2024 wordt in grote lijnen aansluiting gezocht bij 2023. Alle binnengekomen evenement aanvragen bespreken wij maandelijks met de politie, Veiligheidsregio, Boa's en de collega's openbare orde en veiligheid van de gemeenten.

4.1.2 Algemene Informatievraag

Voordat een initiatiefnemer een aanvraag of een melding indient, kan er ook informatie worden gevraagd. Het zijn losse vragen over of er bijvoorbeeld een vergunning nodig is voor het organiseren van een buurtbarbecue, of een rommelmarkt voor het goede doel. Bij informatie vragen gaat het om een stukje extra dienstverlening. Wij verwachten dat het aantal vragen ongeveer gelijk zal zijn aan 2023.

APV				
		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Omvang activiteiten:	Evenementvergunning/melding	277	311	294
	Exploitatievergunning	13	23	18
	Standplaatsvergunning	30	35	33
	Overige toestemmingen APV (Ontheffingssluitingstijd, geluid, etc.)	46	92	85
	Algemene informatievraag	140	193	167
Wat zegt het VTH-beleid:	<p>Doel: 1. Een klantgerichte dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de “vraag achter de vraag” is; • We meten periodiek de klanttevredenheid; <p>2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat</p> <ul style="list-style-type: none"> • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg; • We handelen de (formele) procedures voortvarend af en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor; 			
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van de klanttevredenheid; • Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar; • Processen vergunningverlening vanuit de klantketen; 			
Wat hebben we gedaan:	<ul style="list-style-type: none"> • Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar zijn; • Op de ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikt (zie 4.3 Monitoring termijnen); • Systeem opgezet om klanttevredenheid te meten • Gestart met het opzetten van een lean-proces met betrekking tot vergunningverlening; • De Legesverordening geharmoniseerd; • Gestart met het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands. 			
Wat gaan we doen:	<ul style="list-style-type: none"> • De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; • Op alle ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikken; • Klanttevredenheid meten door middel van enquête ; • LEAN-proces uitwerken met betrekking tot vergunningen; • Het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands afronden in 2024. 			

4.1.3 Exploitatievergunning

De exploitatievergunning is voor Ooststellingwerf, Opsterland en Weststellingwerf in de APV opgenomen. Vanaf 2023 is er binnen OWO-VTH een Bibob coördinator. Hierdoor hebben we meer in kunnen zetten op de toets aan de hand van de Wet Bibob. Dit is tevens terug te zien in het aantal gedane toetsen. Wij kunnen bij een aanvraag om een exploitatievergunning een Bibob-toets uitvoeren. Van de 21 gedane toetsen is 1 toets doorgezet naar het Landelijk bureau Bibob (LBB). Hier gaan de zaken naartoe die intensiever onderzocht moeten worden. De verwachting voor 2024 is dat de lijn van de aantal gedane toetsen wordt doorgezet.

Wet Bibob				
		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Omvang activiteiten:	Toets aan de hand van de Wet Bibob	13	21	21
Wat zegt het VTH-beleid:	Doel: 1. Een goede kwaliteit van de leefomgeving: veilig, gezond, duurzaam en schoon <ul style="list-style-type: none"> Binnen de vergunningverlening en handhaving geven we een hoge prioriteit aan veiligheid en zijn alert op ondermijning; 			
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	<ul style="list-style-type: none"> Aanpak ondermijning; Intensiveren samenwerking OWO op het gebied van Bibob beleid; 			
Wat hebben we gedaan:	<ul style="list-style-type: none"> Verder gewerkt aan de actualisatie en harmonisatie van het beleid. Door de Omgevingswet zal dit in 2024 worden afgerond; Intensiever ingezet op de toets van de Wet Bibob; Gefocust op de doorontwikkeling van dit thema aan de hand van de extra beschikbaar gemaakte capaciteit. 			
Wat gaan we doen:	<ul style="list-style-type: none"> Actualisatie en harmonisatie van het beleid van de Wet Bibob afronden in 2024; Overeenkomstig aan het geharmonieerde en geactualiseerde beleid van de Wet Bibob de toets uitvoeren; Inzetten op doorontwikkeling van dit thema. 			

4.1.4 Alcoholwet

Binnen de alcoholwet zijn er verschillende gemeentelijke toestemmingen nodig, zoals de exploitatievergunning en ontheffing voor het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank (art. 35). Zo is er een vergunning voor het schenken van alcohol. Ook zijn er meldingen en ontheffingen in de wetgeving opgenomen. Hier is terug te zien dat de aantallen in lijn lopen met de aantallen van vorig jaar. In 2023 hebben we een informatiefolder voor horecaondernemers opgesteld. In deze folder komt overzichtelijk te staan aan welke regels horecaondernemers moeten voldoen. De folder is in 2023 aan de horecaondernemers meegegeven.

Voor de prognose van 2024 gaan we uit van een hoger aantal meldingen en vergunningen. Voor 2024 zijn we vanuit het team toezicht voornemens om meer controles op dit vlak uit te voeren. De verwachting is dat als gevolg van deze controles de Alcoholwetvergunningen herzien moeten worden. Dit resulteert waarschijnlijk in een toename van aanvragen.

Bijzondere wetten				
		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Omvang activiteiten:	Alcoholwetvergunning	13	12	20
	Melding Alcoholwet	18	16	25
	Wet op kansspelen	18	15	25
Wat zegt het VTH-beleid:	<p>Doel: 1. Een klantgerichte dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, Maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de “vraag achter de vraag” is; • We meten periodiek de klanttevredenheid; <p>2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat</p> <ul style="list-style-type: none"> • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg; • We handelen de (formele) procedures voortvarend af en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor; 			
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van de klanttevredenheid; • Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar; • Processen vergunningverlening vanuit de klantketen; 			
Wat hebben we gedaan:	<ul style="list-style-type: none"> • Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar zijn; • Op de ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikt (zie 4.3 Monitoring termijnen); • Systeem opgezet om klanttevredenheid te meten (deze wordt eerst alleen voor de WABO ingezet); • De Legesverordening geharmoniseerd; • Gestart met het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands. • Informatiefolder met de wet- en regelgeving omtrent de Alcoholwet voor de horecaondernemers gemaakt. 			
Wat gaan we doen:	<ul style="list-style-type: none"> • De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; • Op alle ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikken; • Klanttevredenheid meten door middel van enquête; • LEAN-proces uitwerken met betrekking tot vergunningen; • Het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands afronden in 2024. 			

4.2 Vergunningen WABO

2023 heeft voor onze afdeling in het teken gestaan van de voorbereiding op de Omgevingswet. We hebben veel ingezet op het 'eigen' maken van de nieuwe wet- en regelgeving. Verscheidene trainingdagen en testdagen hebben we doorlopen om direct op 1 januari 2024 goed van start te kunnen gaan. Tevens hebben we in 2023 een front office opgezet welke vanaf 1 januari 2024 actief zal zijn. De Front office wordt de schakel tussen het klantcontactcentrum en het team vergunningen en zal worden ingezet om zo veel mogelijk vragen over de Omgevingswet te beantwoorden. Daarnaast zijn we in 2023 overgeschakeld op een nieuwe VTH applicatie welke ingericht is op de Omgevingswet.

4.2.1 Bouw en RO

De verwachting was dat de bouw in 2023 zou groeien met 0,2 procent. Wij hebben in 2023 meer vergunningen verleend dan het jaar ervoor en is er een hogere stijging dan 0,2 procent geweest. Dit heeft te maken met dat de kosten voor nieuwbouw te hoog zijn en daardoor minder aantrekkelijk, daarom worden vaak aanpassingen gedaan binnen de bestaande woning waar uiteraard ook een bouwvergunning voor nodig is. Daarnaast zijn er dit jaar veel vergunningen verleend voor Mono mestvergisters. Deze zijn aangevraagd omdat er een vergunning nodig was om subsidie aan te kunnen vragen. Aan het einde van 2023 hebben we nog een kleine spurt gezien aan aanvragen. Dit is vermoedelijk gedaan door aanvragers die hogere (milieu) leges onder de Omgevingswet voor willen zijn.

Het aantal omgevingsvergunningen met de activiteit bouw valt dus hoger uit dan het jaar ervoor. Dat heeft ook direct effect op het aantal vergunningen dat wij verlenen voor het afwijken van het bestemmingsplan. Elke aanvraag omgevingsvergunning die niet aan het bestemmingsplan of de beheers verordening voldoet, betekent een verzoek tot afwijking van dat bestemmingsplan.

In 2024 wordt door de veranderende wetgeving de bouwvergunning opgesplitst. Zo wordt de bouwvergunning een technische bouwactiviteit en het afwijken van het bestemmingsplan een omgevingsplan activiteit. Daarnaast zorgt de nieuwe wetgeving er ook voor dat er binnen de bouw meer zaken meldingsplichtig en minder vergunningsplichtig worden. Wij verwachten dat het aantal bouwaanvragen van 2024 daardoor afneemt ten opzichte van 2023. Voor het afwijken van het bestemmingsplan of beheers verordening, zijn de aantallen in de prognose van 2024 in lijn met de aantallen van 2023. Desalniettemin blijft het werkaanbod vraag gestuurd.

Voor het thema brandveilig gebruik zijn in 2023 meer controles geweest. Dit resulteert in hoger aantal aanvragen van de vergunning. Het thema brandveilig gebruik zal onder de Omgevingswet niet meer vergunningsplichtig zijn, maar meldingsplichtig. De aantallen in de prognose zijn gericht op het aantal meldingen die we verwachten te ontvangen.

4.2.2 Natuur en kappen

De bouwvrijstelling m.b.t. tot stikstofuitstoot is door een uitspraak van de Raad van State van tafel. Bij de omgevingsvergunning 'bouwen' is weer een zogenaamde Aerius- berekening nodig. Bij een aanvraag moeten wij toetsen of het aannemelijk is dat er geen stikstofdepositie van meer dan 0.00 mol/ha/j op enig N2000 gebied plaatsvindt. Als dit het geval is moeten wij een Verklaring van geen bedenkingen (VVGB) bij de provincie aanvragen.

De Wet natuurbescherming, (Wnb) gaat ook op in de Omgevingswet, regelt de taken en bevoegdheden voor de bescherming van natuurgebieden en plant- en diersoorten. De wet bevat o.a. bepalingen over houtopstanden. We komen in beeld als de aanvrager van een vergunning of ontheffing wil aanhaken bij een door ons te verlenen omgevingsvergunning. De natuurtoets wordt uitgevoerd door de provincie, die een advies moet afgeven.

Het verlenen van kap- en aanlegvergunningen is de bevoegdheid van het college. De inhoudelijke beoordeling van kap- en aanlegvergunningen gebeurt door de specialisten in de gemeentehuizen. In 2023 is het proces rondom de kapvergunningen in samenspraak met de groenspecialisten geharmoniseerd voor alle drie de OWO-gemeenten.

Het aantal kapvergunningen is in grote lijnen gelijk gebleven in verhouding tot vorig jaar. Het aantal aanvragen kan jaarlijks fluctueren, omdat bijvoorbeeld een storm, of ziekte e.d. kunnen zorgen voor een toename van het aantal kapaanvragen.

4.2.3 Vooroverleg

Een initiatiefnemer heeft ook de mogelijkheid om een zgn. vooroverlegplan in te dienen of algemene informatie te vragen. De aanvrager krijgt hierdoor inzicht in (on)mogelijkheden. Daarmee worden onnodige kosten voorkomen en kunnen tijd en (bezwaar)procedures bespaard worden. Een vooroverleg plan is een relatief concreet plan dat toetsbaar is aan het bestemmingsplan en eventueel voorgelegd kan worden aan welstand. De komst van de Omgevingswet vraagt een uitgebreidere voorbereiding van een vergunningaanvraag. Vooroverleg is dan ook wenselijk. Hier is de afgelopen jaren dan ook op gestuurd zodat vooroverleg plaatsvindt. Ook in 2024 gaan wij er actief op sturen om vooroverlegplannen in te dienen voor er een vergunning wordt aangevraagd. Voor de prognose van de aantallen vooroverleg in 2024 is gekeken naar de aantallen van 2023.

Daarnaast kan een initiatiefnemer een algemene informatie vraag stellen over wat er wel en niet mag worden gebouwd in de gemeente. Bijvoorbeeld hoeveel vierkante meter er nog aan bijgebouwen op een perceel gebouwd mogen worden. Dit zijn dan geen officiële vooroverleggen waar ook geen tekeningen bijzitten. Voor 2024 verwachten wij dat deze aantallen toenemen in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb.

Wabo				
		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Omvang activiteiten:	Bouw	399	504	260
	aanleg	31	23	27
	Afwijken bestemmingsplan	95	120	108
	Brandveilig	3	11	7
	Rijks- of gemeentelijk monument	8	12	10
	In/ uitrit	60	47	54
	Kap	105	113	108
	Advies ander gezag	216	219	217
	Vooroverleg	343	372	400
	Algemene informatie vraag	295	252	380
	Reclame	10	19	15
Wat zegt het VTH-beleid:	<p>Doel: 1. Een klantgerichte dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de “vraag achter de vraag” is; • We meten periodiek de klanttevredenheid; <p>2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat</p> <ul style="list-style-type: none"> • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg; • We handelen de (formele) procedures voortvarend af, verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor; 			

Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van de klanttevredenheid; • Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar; • Processen vergunningverlening vanuit de klantketen; • Uniforme regels voor kappen binnen de OWO-gemeenten;
Wat hebben we gedaan	<ul style="list-style-type: none"> • Aanvragen getoetst aan protocol Bouwbesluit; • Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar zijn; • Op de ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikt (zie 4.3 Monitoring termijnen); • Systeem opgezet om klanttevredenheid te meten (deze wordt eerst alleen voor de WABO ingezet); • Gestart met het opzetten van een lean-proces met betrekking tot vergunningverlening; • De Legesverordening geharmoniseerd; • Er zijn werkafspraken gemaakt met de collega's van de afdeling groen. Tevens zijn deze werkafspraken geharmoniseerd voor de 3 OWO-gemeenten. • Gestart met het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands;
Wat gaan we doen:	<ul style="list-style-type: none"> • De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; • Op alle ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikken; • Klanttevredenheid meten door middel van enquête; • Lean-proces uitwerken met betrekking tot vergunningen; • Het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands afronden in 2024.

4.3 Monitoring termijnen

Het proces van verlenen van Omgevingsvergunningen monitoren wij jaarlijks. Dit gebeurt om informatie te verzamelen die kan bijdragen aan het optimaliseren van deze processen, maar ook om aan wettelijke termijnen te kunnen voldoen.

Er zijn altijd uitschieters naar zowel beneden als naar boven. Gemiddeld liggen de reguliere afhandelingstermijnen onder de wettelijke 8 weken. Uitschieters worden vaak veroorzaakt door een combinatie met de activiteiten zoals, milieu, afwijken bestemmingsplan of een monument waarvoor een langere afhandelingstermijn staat. Langere doorlooptijden ontstaan ook om de aanvrager meer tijd te geven om de plannen aan te passen.

4.4 Meldingen

Voor verschillende activiteiten kunnen meldingen gedaan worden. Voor deze meldingen geldt, dat er algemene voorwaarden en voorschriften zijn opgesteld waaraan moet worden voldaan. Na het indienen van een melding toetsen wij of deze volledig is en of er aan de wetgeving wordt voldaan.

In 2024 zal er een nieuwe melding worden toegevoegd, namelijk de melding Wkb. Deze melding komt voort uit het feit dat veel oorspronkelijke bouwvergunningaanvragen nu alleen nog maar meldingsplichtig worden.

4.4.1 Milieu

Steeds meer bedrijven vallen onder de algemene regels. De ondernemers moeten een milieumelding indienen en voldoen aan wet- en regelgeving. Er zijn nog maar weinig bedrijven waarvoor de vergunningplicht geldt. Als OWO zijnde blijven we het bevoegd gezag en veelal het aanspreekpunt als het gaat om milieuzaken. Daarnaast hebben we nog een adviesrol voor andere teams op het gebied van milieuzonering, geluid, externe veiligheid, lucht en bodem.

Een deel van de milieu-inrichtingen vallen onder de basistaken (Besluit VTH). Wat betekent dat de FUMO een verplichte rol heeft gekregen van de wetgever. De milieuvergunningverlening en milieumeldingen voor deze "basistaak"-bedrijven worden door de FUMO afgehandeld.

Op basis van het huidige invoeringsbesluit Omgevingswet gaan er van de 3600 bedrijven in onze gemeenten circa 800 stuks over naar de FUMO en komen er slechts een paar terug.

Onder het regiem van de Omgevingswet wordt niet meer over inrichtingen gesproken maar over milieubelastende activiteiten (MBA's) Het 'warm' overdragen van de 800 bedrijven waar deze MBA's worden uitgevoerd en het overdragen van de dossiers vergt de nodige inspanning van de vergunningverleners, toezichthouders en archiefmedewerkers. De activiteiten moeten geïntariseerd worden, dossiers moeten gedigitaliseerd worden en de stukken moeten geüpload worden in de systemen van de FUMO. Wij zijn in 2022 al begonnen met een projectmatige aanpak hiervan en zullen in het eerste kwartaal van 2024 de overdracht volledig maken.

In 2023 is speciale aandacht uitgegaan naar de meldingen en vergunningen rondom de mono mestvergister. Voor het oprichten en uitbreiden van een mestvergister is zowel een omgevingsvergunning als een melding activiteitenbesluit nodig. In 2023 zijn er vanuit het rijk subsidies aan boerenbedrijven verstrekt om een mestvergister op te zetten. De aanvraag van deze subsidies waren gekoppeld aan een deadline. We hebben in 99% van de gevallen de vergunning op tijd kunnen verlenen en de melding op tijd kunnen verwerken.

4.4.2 Sloopmeldingen

Voor de meldingen voor sloop (voornamelijk verwijderen van asbest) zijn de particuliere sloop en bedrijfsmatige sloop samengevoegd. Als particulier mag je zelf onder voorwaarden asbesthoudende materialen verwijderen en wegbrengen. De particuliere sloopmeldingen worden in het klant contact centrum (KCC) afgedaan en de bedrijfsmatige asbestsloopmeldingen worden door de FUMO afgedaan. Het toetsen en het toezicht op de bedrijfsmatige asbestsloopmeldingen is een basistaak. De FUMO heeft mandaat om deze taken zelfstandig uit te voeren. Een sloopmelding over het daadwerkelijk slopen van bijvoorbeeld een gebouw wordt nog door ons afgedaan. We zien dat het aantal sloopmeldingen is afgenomen ten opzichte van vorig jaar.

4.4.3 Brandveilig gebruik

Zodra er in een gebouw meer dan 50 personen kunnen, geldt er een meldplicht voor brandveilig gebruik. Het jaarlijkse aantal gebruiksmeldingen is gering en kan per jaar fluctueren.

In onderstaande tabel is te lezen hoeveel meldingen er ingediend zijn. In de prognose voor 2024 zal het aantal meldingen toenemen ten opzichte van 2023. Dit heeft er mee te maken dat de vergunning brandveilig gebruik onder de Omgevingswet komt te vervallen en alles meldingsplichtig wordt.

Meldingen				
		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Omvang activiteiten:	Slopmelding "particulier" en 'bedrijfsmatig	700	639	670
	Brandveilig gebruik	15	18	24
	Milieu	107	195	151
	Melding Wkb	n.v.t.	n.v.t.	200
Wat zegt het VTH-beleid:	<p>Doel: 1. Een klantgerichte dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de "vraag achter de vraag" is; • We meten periodiek de klanttevredenheid; <p>2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat</p> <ul style="list-style-type: none"> • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg; • We handelen de (formele) procedures voortvarend en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor; 			
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van de klanttevredenheid 			
Wat hebben we gedaan:	<ul style="list-style-type: none"> • Meldingen getoetst aan het protocol Bouwbesluit; • Systeem opgezet om klanttevredenheid te meten. 			
Wat gaan we doen:	<ul style="list-style-type: none"> • Melding toetsen aan protocol Bouwbesluit. 			

5 JURIDISCH

5.1 Handhavings- en strafbeschikkingen

In de handhaving is 57 maal een voornemen tot het opleggen van een bestuursrechtelijke maatregel verzonden. Dit heeft in 17 gevallen geleid tot de oplegging van een definitieve last.

Wanneer er sprake is van een strafbaar feit kan strafrechtelijk worden opgetreden door het opmaken van een proces-verbaal. Strafrechtelijke handhaving wordt met name toegepast wanneer bestuursrechtelijke handhaving niet het geschikte middel lijkt te zijn (zoals bij illegale kapwerkzaamheden of sloopactiviteiten), of als het gaat om ernstige en 'bewust begane' overtredingen. Naast het uitschrijven van een proces-verbaal kan ook gebruik worden gemaakt van de bestuurlijke strafbeschikking. De bestuurlijke strafbeschikking is een lik op stuk instrument dat ingezet kan worden bij de strafrechtelijke handhaving in de openbare ruimte of bij de strafrechtelijke handhaving van milieudelicten. Afgelopen jaar zijn er 90 strafbeschikkingen openbare ruimte uitgeschreven. De bestuurlijke strafbeschikkingen openbare ruimte gingen over lichtere strafbare feiten zoals afvaldumping, afvalverbranding en parkeeroverlast. In verhouding tot 2022 (65 keer) valt dit aantal hoger uit. Dit heeft met name te maken dat de handhavers afgelopen jaar meer op straat te vinden waren.

5.2 Overige juridische zaken

De aantallen hier wijken niet significant af van het voorgaande jaar. De gevraagde overige juridische inzet is heel divers. Het gaat bijvoorbeeld om verstrekken van informatie zowel naar buiten toe als naar onze ketenpartners, maar ook over juridische werkzaamheden binnen de vergunningverlening en handhaving.

Los van de handhaving en de rechtsbeschermingszaken die er jaarlijks zijn, komen er ook andere aspecten op het juridische vlak van de fysieke leefomgeving voorbij. Omdat deze werkzaamheden veel tijd en inzet kosten is het goed om inzichtelijk te hebben hoe vaak een taak voorkomt. De werkzaamheden worden dan ook apart gerapporteerd

Eén van de overige juridische zaken die in 2023 speciale aandacht heeft gekregen is het werken aan een eenduidige mandaatregeling voor de afdeling OWO-VTH. In 2023 is ons juridische team druk bezig geweest om samen met de drie huizen een eenduidige mandaatregeling op te stellen. Aan de hand van deze regeling kan het afdelingshoofd van OWO-VTH voor alle drie de gemeenten op dezelfde wijze besluiten in mandaat nemen voor zowel vergunningverlening als toezicht en handhaving. Hierdoor kan er slagvaardiger opgetreden worden door de afdeling OWO-VTH. We hopen begin 2024 deze eenduidige mandaatregeling in te kunnen voeren.

De prognose van de aantallen van de overige juridische zaken zijn gebaseerd op het gemiddelde aantal van de twee voorgaande jaren.

5.3 Rechtsbescherming

Onder deze subcategorie registeren wij de aantallen die betrekking hebben op rechtsbescherming in het algemeen. Dus het aantal keren dat een zienswijze, bezwaarschrift enzovoorts worden ingediend.

Voor wat betreft de prognose van 2024, wordt er gekeken naar de twee voorgaande jaren om een inschatting te kunnen maken. Ook wordt gekeken naar mogelijke verwachte procedures die er aan staan te komen. Deze aantallen zijn gebaseerd op het gemiddelde van aantal van de twee voorgaande jaren.

5.4 Drugspanden (Damocles)

Een gespecialiseerd team van de politie richt zich op het oprollen van hennepplantages. Indien er sprake is van softdrugs en/of harddrugs wordt de gemeente ook op de hoogte gesteld. De burgemeester heeft dan de bevoegdheid om op grond van Artikel 13b van de Opiumwet (ook wel bekend als de Wet Damocles) bestuursrechtelijk te handhaven. Een woning of een ander gebouw wordt dan tijdelijk gesloten. Dit traject staat los van het strafrechtelijke traject. In 2023 zijn 3 sluitingen aan de hand van Damocles geweest, tevens zijn er 3 waarschuwingen uitgedeeld. Voor de prognose van 2024 is het gemiddelde van de twee voorgaande jaren genomen.

5.5 Mediation/passend gesprek

Het aantal juridische zaken is geen 'maat voor de productie'. Door o.a. een passend contactgesprek proberen wij het aantal juridische zaken zo minimaal mogelijk te houden. In 2024 gaan we wederom extra inzetten op een vroegtijdig overleg met aanvragers/klagers. Hiervoor volgt één van onze juristen de opleiding mediation en zal deze in 2024 afronden. In 2024 gaan we kijken of dit haar vruchten afwerpt. Mogelijk kan dit mediation-traject in een later stadium breder ingezet worden.

In de praktijk zien we dat er vaak een passend contactgesprek plaatsvindt als er een beschikking is afgegeven. Een passend contactgesprek zou in bepaalde gevallen ook tijdens het proces kunnen. De uitkomst kunnen wij dan meenemen in de beschikking. Door een passend contactgesprek nog iets verder naar voren te halen valt er tijdswinst te behalen in het bezwaarproces.

We proberen zo lang mogelijk in gesprek te blijven met de inwoner/ondernemer en 'de vraag achter de vraag' te achterhalen. Wanneer een aanvraag bijvoorbeeld niet mogelijk is, of we gaan niet handhaven, dan bespreken we de opties die wel mogelijk zijn.

Als een inwoner/ondernemer meewerkend is, plannen we bij lichte overtredingen eerder een tweede hercontrole in dan dat wij een voornemen last onder dwangsom/bestuursdwang versturen. Deze werkwijze resulteert in een lager aantal bezwaren en handavingsprocedures.

Daarnaast is het verbeteren van de juridische kwaliteit een doorlopend proces. Bijvoorbeeld bij het aanpassen van onze standaardbrieven kijken we naar de leesbaarheid en de juridische kwaliteit.

Juridische zaken				
		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Omvang activiteiten:	Intrekken vergunning	22	16	19
	Zienschwijzen Wabo/APV	62	27	45
	Bezwaarschriften: Wabo/APV/ Leges/ (Hoger) beroepschrift	104	104	102
	Bestuurlijke handhavingstrajecten: Voornemen tot handhaven	61	57	59
	Oplegging van definitieve last	17	17	17
	Bestuursdwang	5	11	8
	Drugspanden (Damocles)	2	3	4
	Strafrechtelijke handhavingstrajecten Strafbeschikking	65	90	78
	Verzoek om handhaving	27	14	21
	Raadvragen	0	6	3
	Overige juridische zaken	166	158	162
	WOO-verzoeken	5	6	6
	In gebreke stelling	0	5	3
	Wat zegt het VTH-beleid:	<p>Doel: 1. Een klantgerichte dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de "vraag achter de vraag" is; <p>2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat</p> <ul style="list-style-type: none"> We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); We evalueren rechterlijke uitspraken en passen waar nodig onze werkwijze daarop aan; We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; We handelen de (formele) procedures voortvarend en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor; 		
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen van de klanttevredenheid; Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar; 			
Wat hebben we gedaan:	<ul style="list-style-type: none"> Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goed (juridische) kwaliteit zijn; Meer ingezet op mediation en één jurist is gestart met de opleiding mediation; Meer ingezet op vooroverleg. 			
Wat gaan we doen:	<ul style="list-style-type: none"> De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; Meer inzetten op mediation; Meer inzetten op vooroverleg. 			

6. TOEZICHT EN HANDHAVING

Het team Toezicht en Handhaving houdt toezicht op verscheidene thema's zoals bouw, milieu, bijzondere wetten en APV. Daarnaast zien wij een toename in het aantal klachten en (milieu)incidenten. Het afhandelen hiervan kost meer inzet dan een gemiddelde geplande controle. Merkbaar is ook dat in de huidige tijd de maatschappij ongeduldiger is en men minder tolerant is ten opzichte van elkaar. VTH merkt dit in haar contacten en in conflicten waarbij de "lontjes" steeds korter zijn.

Met name het willens en wetens afwijken van afgegeven vergunningen ondermijnt het gezag van de gemeente en het vertrouwen van onze inwoners. Met dit in het achterhoofd worden afgegeven vergunningen gecontroleerd en waar nodig bijgestuurd en/of gehandhaafd. In 2023 is het nieuwe zaakstelsel RX mission in gebruik genomen. Na de gebruikelijke aanloop problemen kan er nu gewerkt worden aan verrijken van de informatie die in het stelsel zit. Dit maakt het mogelijk om informatie gestuurd te werken waardoor de capaciteit zo efficiënt mogelijk wordt ingezet. Deze inzet zal naar verwachting bijdragen aan naleving van verleende vergunningen en mogelijk minder klachten tot gevolg hebben

In 2023 is het team uitgebreid met 3 fte. Daarnaast zijn er nog 3 mutaties geweest. Door dit hoge aantal nieuw medewerkers, hebben we veel geïnvesteerd in het opleiden en in de doorontwikkeling van ons team. Naast de trainingen en opleidingen die zijn gevolgd, hebben we ook geïnvesteerd in onze uitrusting. Zo maken we tegenwoordig gebruik van body-cams, welke zorgen voor een veiliger gevoel van de medewerker. Tevens zijn we mobieler geworden. Zo hebben we twee fietsen en een boot aan ons "wagenpark" toe kunnen voegen. Hierdoor kunnen we meer zicht krijgen op de gebieden die voorheen onbereikbaar waren en krijgen we een beter beeld van wat er speelt binnen onze leefomgeving. Bij de uitgevoerde controles in 2023 hebben wij de prioriteit gegeven aan het afhandelen van klachten en thema's die de grootste risico's voor de omgeving vormen, zoals overlast, brandveiligheid, constructieveiligheid en omgevingsveiligheid en ondermijning.

In 2024 gaan we verder met de doorontwikkeling van zowel het team toezicht en handhaving als de processen waarin we werken. Zo willen we een "hard Piket" in gaan voeren en we gaan meer en meer proactief werken. Tegelijkertijd werken we risico gestuurd. We zijn hierdoor al zichtbaarder geworden en werken vanuit de verbinding. Vriendelijk waar het kan, doortastend waar het moet. We leggen de nadruk op de onomkeerbare zaken. Dit komt overeen met het vastgestelde beleid. De veranderende samenleving waarin veiligheid steeds meer een thema is, vraagt om goede faciliteiten voor onze medewerkers. Ook in 2024 zetten we in op extra scholing en op de kwaliteit van de uitrusting. Een voorbeeld hiervan zijn de Digitaal opkopers register (Dor) opleiding. Naast de reguliere werkzaamheden is er extra tijd gepland voor het uitvoeren van projecten en adhoc controles. Hierbij kan worden gedacht aan controles ondermijning of controles in het buitengebied. De huidige inzet van toezichthouders/handhavers (handhavers zijn toezichthouders met BOA bevoegdheden) en juridische capaciteit zal kwalitatief en kwantitatief tegen het licht worden gehouden en nadrukkelijk aandacht krijgen bij de analyse die gemaakt wordt van de afdeling OWO-VTH. (zie 7.5)

Ook worden er samenwerkingsmogelijkheden met de handhavingpartners gezocht zoals politie, veiligheidsregio, Enexis, douane, arbeidsinspectie en NVWA. Tevens wordt er samenwerking gezocht met de private terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer en It Fryske Gea. Dit resulteert in meer gemeenschappelijk optreden.

6.1 Toezicht bouw

Een belangrijk deel van de werkvoorraad bij toezicht volgt uit de productie van het aantal verleende bouwvergunningen. Dit zijn voornamelijk controles op het gebied van constructieveiligheid, bouwfysica en brandveiligheid. Het aantal controlemomenten is afhankelijk van de complexiteit van een bouwwerk. Bij de uitgevoerde controles hebben wij de prioriteit gegeven aan controles bij de woningen, bedrijfsgebouwen en gebouwen waar veel personen verblijven. Deze controles worden risico gestuurd uitgevoerd.

In 2023 zijn er drie woningen op last van de gemeente gesloten. De woningen waren zo verwaarloosd dat de leefbaarheid in de woning rondom slecht was. Op de vlakken brandveiligheid, gezondheid en constructieve veiligheid zou het onverantwoord zijn geweest om bewoning toe te blijven staan. Tevens is er in 2023 actief gecontroleerd op warmtepompen door onze toezichhouders. Dit komt voort uit het groeiende aantal klachten van geluidsoverlast door de warmtepompen.

Gedurende de bouwfase versturen we alleen brieven bij ernstige overtredingen. Veel overtredingen die we constateren lossen we samen met de eigenaar/aannemer meteen op. In de bouwfase kunnen eventuele overtredingen nog worden hersteld waardoor handhaven vaak niet nodig is. Het aantal bouwcontroles is lager dan de dan het jaar ervoor, dit heeft er mee te maken dat de aard van de bouwvergunningen die zijn verleend voornamelijk gericht zijn op verbouw.

Voor 2024 verwachten we een lagere prognose voor het aantal bouwcontroles door de invoering van de Wkb. In afwijking van het VTH-beleid controleren wij bouwwerken die straks onder de Wkb vallen niet aan het Bouwbesluit. Het is aan de kwaliteitsborger om het bouwwerk te controleren. Als het bouwwerk niet voldoet, kunnen wij handhavend optreden. In de geest van de wet gaan wij terughoudend om met onze handhavingsbevoegdheid. Het is in eerste aan de instantie aan de aannemer/eigenaar om ervoor te zorgen dat het bouwwerk voldoet. Wij handhaven alleen als:

- Het bouwwerk niet voldoet aan de Bouwbesluitvoorschriften m.b.t. constructie-, of brandveiligheid, gezondheid en duurzaamheid;
- Het bouwwerk onder het 'van rechtens verkregen niveau' of 'bestaande bouw niveau' van het Bouwbesluit uitkomt;
- Gebruiksmogelijkheden onevenredig door de afwijking zijn beperkt of veiligheid van personen in geding is.

Als wij signalen ontvangen dat een bouwwerk niet voldoet of niet dreigt te voldoen aan de regelgeving, gaan wij ter plekke een controle uitvoeren. In de bouwfase versturen we alleen brieven.

In 2024 zullen wij de controles op de activiteiten bouw en milieu risico gestuurd blijven uitvoeren. Het toezicht op tijdelijke vergunningen wordt hierin meegenomen. Doelstelling is om projecten integraal op te pakken met bijvoorbeeld bouw, milieu, brandveiligheid en ondermijning.

6.2 Brandveiligheid

De veiligheidsregio voert voor ons de brandveiligheid controles uit. In de gemeenten zijn verschillende vergunningen of meldingen brandveilig gebruik verleend of geaccepteerd. Al deze bedrijven en instellingen worden periodiek bezocht om te controleren of er nog aan de voorwaarden wordt voldaan. Kortom, of het pand nog wel brandveilig is. Deze controles zijn risico gestuurd ingericht. In 2023 zijn 286 controles uitgevoerd. Voor de prognose van 2024 is het gemiddelde van voorgaande jaren genomen.

Controles brandveiligheid veiligheidsregio	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Aantal controles	214	286	250

6.3 Milieu

Bedrijven moeten voldoen aan de algemene regels van de Wet milieubeheer (zoals het Activiteitenbesluit). Veel bedrijven zijn verplicht om zich te melden. De bedrijven die zich melden controleren we op correctheid van de melding. Bij de zogenaamde basistaak-bedrijven toetst de FUMO of de melding volledig is en voert zij de milieucontroles uit.

Voor de milieutaken rond bedrijven die niet wettelijk onder de FUMO vallen doen wij het toezicht. De controlefrequentie is afhankelijk van het soort bedrijf en de potentiële impact op de milieu- en leefomgeving. Sommige bedrijven bezoeken wij jaarlijks en andere bedrijven bezoeken wij alleen als er

een klacht is ingediend (piepsysteem). Gelet op de risico's versus de beschikbare capaciteit, bezoeken wij de lichte categorieën bedrijven alleen als er klachten of andere redenen voor controle zijn.

In de loop van 2022 is projectmatig ingezet op controles bij bedrijven die overgaan naar de FUMO. Ook in 2023 zijn we verder gegaan met deze controles. Met de FUMO zijn afspraken gemaakt over hoe de bedrijven 'warm' worden overgedragen. In het eerste kwartaal van 2024 wordt de overdracht volledig gemaakt. Door deze overdracht verwachten we voor 2024 ook een lager prognose dan 2023.

Toezicht energie

In het Activiteitenbesluit is opgenomen dat bedrijven met een gasverbruik van > 25.000 m³ of een elektriciteitsverbruik van > 50.000 kWh per jaar, verplicht zijn om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van < 5 jaar te nemen. Sinds 1 juli 2019 hebben bedrijven een informatieplicht energiebesparing. De geregistreerde gegevens dienen als basis voor het vormgeven van het toezicht op energiebesparing.

In Het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan en daarmee de opwarming van de aarde te beperken. Deze doelstelling kan alleen worden bereikt als bedrijven en inwoners zich daarvoor inzetten. Uit de pilots blijkt dat veel bedrijven nog niet voldoen aan de wettelijke verplichtingen. In 2023 zijn de controles uitgevoerd bij de energiegrootverbruikers.

Onlangs heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat besloten de energiebesparingsplicht te actualiseren. De toezicht- en handhavingstaken worden toegevoegd aan het basistakenpakket bij de FUMO. In 2023 heeft OWO-VTH, samen met de FUMO, geïnventariseerd om welke werkzaamheden het gaat. Dit betreft bijvoorbeeld:

- Kantoren voldoen aan 'label-c' verplichting;
- De bedrijven de energiebesparende maatregelen op basis van het Activiteitenbesluit hebben toegepast.

6.4 Toezicht APV

De afgelopen jaren zijn we onregelmatiger gaan werken op een aantal thema's. Redenen hiervoor zijn dat onze zichtbaarheid ook in de avonduren duidelijker wordt en dat er zaken zijn (bijvoorbeeld evenementen) die zich in de avonduren afspelen.

We signaleren een aantal bijzonderheden:

Foutief parkeergedrag kon vaak met een waarschuwing voor verbetering zorgen zo zijn er 65 waarschuwingen uitgedeeld. Helaas is beboeten meer en meer nodig om te zorgen voor een gedragsverandering in parkeergedrag. Zo zijn er 97 boetes uitgedeeld.

Ook zijn dit jaar meer zogenaamde weesbootjes uit het water gehaald. Hierbij valt op dat de te verwijderen bootjes ook steeds groter worden. Op dit thema zoeken we samenwerking met de provincie voor de nodige materiële ondersteuning. Ook in het totaal aantal klachten zien we een behoorlijke stijging.

In 2023 hebben we voor het toezicht op evenementen een andere aanpak gehanteerd. Deze manier van toezicht is er op gericht dat er meer verantwoordelijkheid bij de organisator van het evenement komt te liggen. Zo draagt de organisator meer verantwoordelijkheid bij de verstrekking van Alcohol. Een derde partij gaat zich specifiek op de bezoeker richten.

Het toezicht op het buitengebied is een thema dat in ontwikkeling is. Met de extra capaciteit is in 2023 intensiever ingezet op gemeentelijk toezicht in het buitengebied. Dit heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de nieuwe toezichthouders en de zichtbaarheid in het buitengebied. In 2024 hopen we hier de vruchten van te plukken. Naast de gemeente zijn ook de FUMO toezichthouders actief in het buitengebied.

6.5 Toezicht horeca & recreatie

Gedurende 2023 zijn er op 14 dagen Alcoholwet controles uitgevoerd door bureau MBall. Wegens gebrek aan BOA's hebben we bureau Mball minder vaak in kunnen schakelen vergeleken met 2022. In

2023 zijn we begonnen met het aanbesteden van het toezicht op alcoholverstreking onder de 18 jaar door een derde partij. In 2024 zal dit traject worden afgerond.

Afgelopen jaar is er 14 keer een proces verbaal opgemaakt voor het gebruik van alcohol door personen onder de 18 jaar. Het aantal klachten over de horeca is gedurende 2023 beperkt gebleven

6.6 Toezicht Bijzondere wetten

Voor de controles APV en Bijzondere wetten worden alleen de speerpunten of specifieke soorten benoemd. Uiteindelijk gaat het erom dat overzichtelijk is op welke elementen er inzet is geweest.

Als er een aanvraag voor een Alcoholwetvergunning wordt ingediend, bezoekt een toezichthouder de locatie altijd voordat de vergunning wordt verleend. Wij controleren dan of het pand voldoet aan de inrichtingseisen. Daarnaast vindt er toezicht plaats op de verleende ontheffingen voor de mobiele tappunten voor alcohol. Dit zijn vaak controles bij evenementen waar dan gelijk ook de leeftijdscontroles worden meegenomen

Tenslotte geldt voor de Alcoholwet inrichtingen dat er, net zoals bij milieu en brandveiligheid, periodieke controles worden uitgevoerd. Insteek hierbij is dat wij alle horeca-inrichtingen in de gemeente minimaal 1x per 4 jaar bezoeken. In 2024 zal meer worden ingezet op deze controles om zo het vergunningenbestand actueler te krijgen.

6.7 Ondernijning

In 2022 zijn de drie OWO-gemeenten gestart met de Locale Informatie Overleggen (LIO). Bij deze overleggen zijn zowel interne als externe partners aanwezig. In de LIO's wordt informatie gedeeld over potentiële ondernijningsactiviteiten binnen de grenzen van de gemeenten. Op basis van gedeelde informatie zijn o.a. 11 ondernijningsdagen georganiseerd. Gedurende deze dagen zijn er op verschillende locaties integrale controles uitgevoerd. Naast het uitvoeren van deze controles is er geïnvesteerd in het samenwerken met onze handhavingpartners zoals politie, brandweer en anderen. Het voorbereiden van deze dagen is behoorlijk intensief, maar er gaat een behoorlijke preventieve werking van uit.

We merken ook dat we als team toezicht en handhaving een groeiende informerende functie krijgen wat betreft het thema ondernijning. In 2023 hebben we een aantal informatiemomenten georganiseerd voor zowel ondernemers, scholieren, ambtenaren als de boeren. Hier zijn we ingegaan op het bewustwordingsproces rondom dit thema. Daarnaast hebben we ook een aantal "de boer op" dagen georganiseerd. Tijdens deze dagen geven we voorlichting aan de agrarische sector over ondernijning. Zo hebben we afgelopen jaar al 242 agrariërs weten te bereiken. Daarnaast hebben we gemerkt dat we met deze dagen veel informatie over de omgeving terug krijgen van de boeren. Voor 2024 willen we in samenwerking met het regionale en expertise centrum (RIEC) de opgehaalde informatie omzetten in grafische gegevens. Hierdoor krijgen we beter zicht op wat er speelt binnen onze gemeenten in het kader van ondernijning.

In 2022 zijn we gestart met het uitvoeren van dronevluchten. Binnen ons team zijn er een aantal mensen opgeleid tot "drone piloot". In 2023 is de drone aanzienlijk meer gebruikt ten opzicht van vorig jaar. We hopen deze lijn voort te zetten.

6.8 Gemeente specifieke toezicht- en handhavingzaken

Wij hebben de intentie om zoveel mogelijk risico gestuurd en planmatig te werken. Desondanks blijven er naast de reguliere werkzaamheden altijd onverwachte zaken die we niet kunnen plannen. Sluitingen in het kader van de Wet Damocles, meldingen van samenwerkingspartners, klachten/meldingen met een hoog risico of calamiteiten, kunnen aanleiding zijn om zaken toch op te pakken. Voor deze ad-hoc zaken hebben wij ruimte vrijgemaakt in de planning. Als uit de evaluatie blijkt dat een 'probleem' breder speelt, kan dit aanleiding zijn om het 'probleem' projectmatig op te pakken.

Een aantal van de zaken die in 2023 onze aandacht heeft gevraagd:

Illegale bewoning

Wij zien een toename van het aantal woningen dat wordt opgekocht om weer te worden verhuurd aan derden, zoals arbeidsmigranten. De praktijk is dat de hoeveelheid klachten en overlast meldingen, bij deze woningen toenemen. In 2023 hebben we 13 panden gecontroleerd op illegale bewoning.

Huisvesting/asielvraagstuk

Ook in 2023 waren er maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed waren op VTH. Zo heeft VTH een actieve rol gespeeld bij – met name de particuliere - huisvesting van Oekraïense vluchtelingen door locatie-specifieke controles uit te voeren en waar nodig en mogelijk vergunningen te verlenen. Zo zijn er 20 locaties bezocht door onze bouwtoezichthouders. Ook de opvang van asielzoekers heeft gezorgd voor extra inzet door toezicht en handhaving.

De Hildenberg

Naar aanleiding van een handhavingsverzoek rondom het recreatiepark de Hildenberg (Appelscha) hebben onze bouwtoezichthouders 143 locaties beoordeeld of de gebouwen conform bestemmingsplan en regelgeving zijn.

Funderingsproblematiek

In het veenweidegebied (Weststellingwerf) hebben verscheidene woningen te kampen met funderingsproblematiek. Door verlaging van het grondwaterpeil komen de funderingen van deze woningen bloot te liggen wat gevolgen heeft voor de kwaliteit van de fundering. Aan dit thema is zowel door team toezicht en handhaving en het juridische team extra aandacht besteed.

Toezicht & Handhaving					
		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024	
Omvang activiteiten:	Bouw: Toezicht bouw	796	665	400	
	Toezicht brandveiligheid	Veiligheids-regio	Veiligheids-regio	Veiligheids-regio	
	Klachten bouw	112	63	38	
	Milieu:				
	Toezicht milieu	360	319	150	
	Energiegrootverbruik	17	51	FUMO	
	Klachten milieu	33	90	42	
	Ondermijning:				
	Ondermijningsdagen	9	11	12	
	Drone vluchten in dagen	5	20	22	
	BW/APV:				
	Toezicht buiten kantooruren In dagen	120	115	117	
	Toezicht overlast honden (bijtincidenten)	17	13	15	
	Procesverbaal parkeren	65	97	81	
	Wees voer- en vaartuigen	7	8	7	
	Toezicht DOR (Digitaal Opkoop Register)	n.v.t	n.v.t.	40	
	Klachten BW/APV	1661	1749	1705	
	Toezicht Horeca & Recreatie:				
	Alcoholwet(inrichtingseisen pand)	8	5	15	
	Toezicht (door Bureau MBall) aantal avonden	19	14	20	
	Klachten Horeca & recreatie	4	2	3	
	Groen & Buitengebied:				
	Toezicht kapvergunningen	35	31	33	
Toezicht Inpassingsplannen	9	7	8		
Wat zegt het VTH-beleid:	<p>Doel: 1. Een goede kwaliteit van de leefomgeving: veilig, gezond, duurzaam en schoon</p> <ul style="list-style-type: none"> Binnen de handhaving geven we een hoge prioriteit aan veiligheid en zijn alert op ondermijning; We leveren binnen de mogelijkheden van ons VTH-takenpakket een bijdrage aan de energietransitie, gezonde leefomgeving en het behoud van ruimtelijke kwaliteit en groen; <p>2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat</p> <ul style="list-style-type: none"> We implementeren de kwaliteitscriteria Frysk Peil; We onderzoeken de haalbaarheid van een "hard piket" voor de bereikbaarheid van VTH-toezicht buiten kantooruren; <p>3. Een klantgerichte dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; Adequate afhandeling meldingen en klachten; We kennen ons grondgebied weten wat er speelt; 				
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	<ul style="list-style-type: none"> Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar; Aanpak ondermijning; Duurzaamheid; Klanttevredenheid; 				

<p>Wat hebben we gedaan:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Controles uitgevoerd op het gebied van milieu, bouw, brandveiligheid, openbare ruimte en bestemmingsplan; • Haalbaarheid “hard piket” voor de bereikbaarheid van VTH-toezicht buiten kantooruren onderzocht; • We hebben team Toezicht en Handhaving uitgebreid; • Nieuwe medewerkers opgeleid en huidige medewerkers begeleid bij hun doorontwikkeling; • Het proces rondom ondermijning verbeterd; • Nieuwe werkwijze toezicht evenementen geïmplementeerd;
<p>Wat gaan we doen:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren controles op het gebied van milieu, bouw, brandveiligheid, openbare ruimte en bestemmingsplan; • “Hard piket” invoeren voor de bereikbaarheid van VTH-toezicht buiten kantooruren; • Uitbreiding team toezicht & handhaving; • Richten op de doorontwikkeling van team toezicht en handhaving; • Richten op het Digitaal opkoop register (Dor); • Doorontwikkeling proces ondermijning; • Meer inrichtingencontrole Alcoholwet.

7 (DOOR)ONTWIKKELEN

7.1 Klanttevredenheidonderzoek

In 2024 gaan we meten hoe tevreden aanvragers van vergunningen zijn met het aanvraagproces en de dienstverlening. Door feedback te vragen, daarvan te leren en merkbaar verbeteringen door te voeren, blijven we in beweging en stemmen we onze dienstverlening af op onze klanten. Dit zal in eerste instantie voor bouw gerelateerde vergunningen en meldingen worden ingezet. In een later stadium zullen we dit gaan uitbreiden.

7.2 Nieuwe VTH vakapplicatie

In 2023 heeft de afdeling VTH een nieuwe VTH-vakapplicatie in gebruik genomen. Daarmee is voorgesorteerd op de Omgevingswet. Onze applicatiebeheerders zijn veel bezig geweest met het beantwoorden van vragen vanuit de afdeling en het optimaal inrichten van de applicatie. Daarnaast is er veel ingezet op de voorbereiding van de Omgevingswet en de Wkb. De applicatiebeheerders zijn continu bezig om de processen zo soepel mogelijk te laten verlopen.

7.3 Kwaliteitscriteria

In de Wet VTH is omschreven dat gemeenten en provincie verplicht zijn om kwaliteitscriteria vast te stellen in een beleidsnota of verordening.

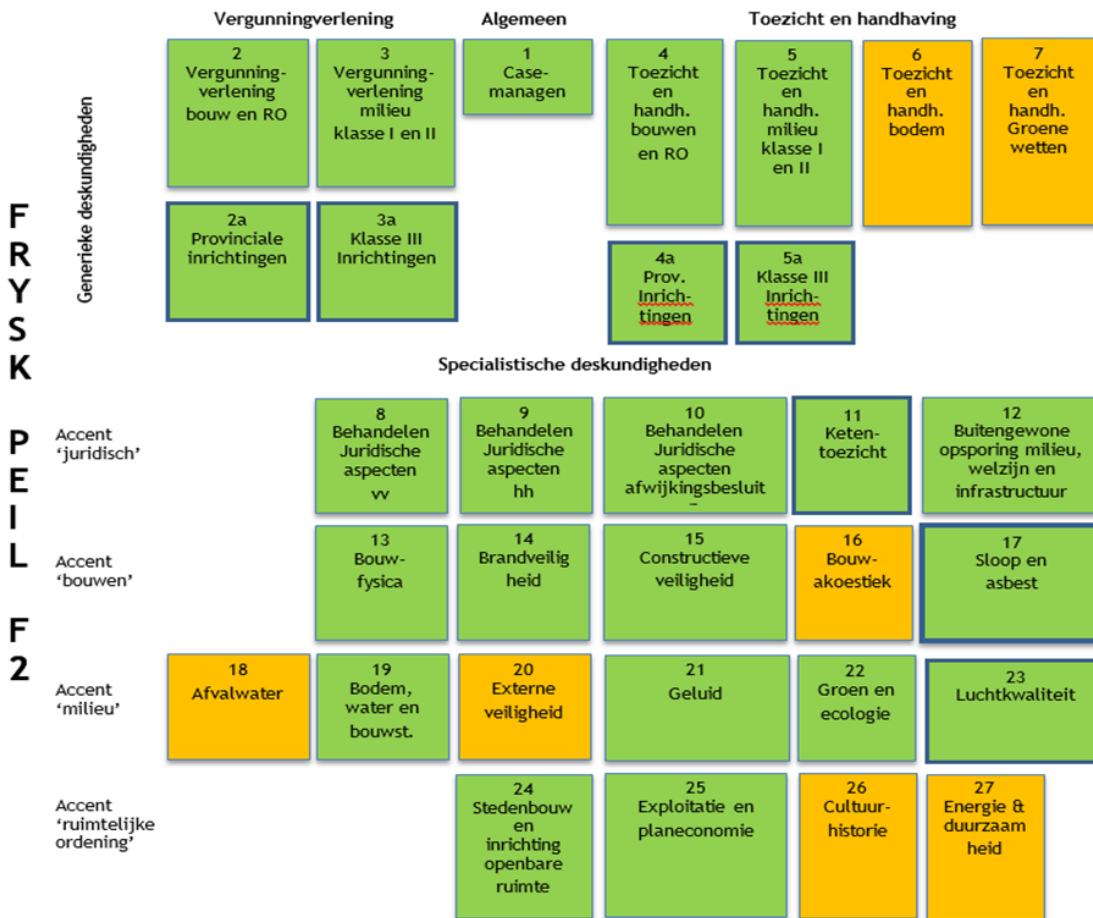
Begin 2024 zal de Verordening kwaliteit VTH worden omgezet naar de Verordening uitvoering en handhaving (Omgevingsrecht). Deze verordening zal ter vaststelling richting de raden gaan. De omzetting is een technische aanpassing welke gericht is op de Omgevingswet. De verordening bevat de verplichting voor het college om jaarlijks mededeling te doen aan de raad over de naleving van de kwaliteitscriteria. In de afbeelding hieronder is weergegeven op welke deskundigheidgebieden de OWO-gemeenten voldoen (groen) en op welke vlakken we nog niet voldoen (oranje), de vlakken met een blauwe rand zijn bij de FUMO belegd. Deze deskundigheidsgebieden zijn niet alleen gericht op de afdeling VTH maar op de afdeling Ruimtelijke Ordening binnen de 3 organisaties. De huidige arbeidsmarkt en daarmee gepaard gaande personele wisselingen maken dat er continu veranderingen in het beeld ontstaan. Op de vlakken waar nog niet wordt voldaan, wordt actie op ondernomen om te kunnen voldoen. De benodigde acties die hier worden gedaan variëren van scholing, invullen van ontbrekende functies tot samenwerkingsmogelijkheden met andere overheden.

OWO scoort op geen enkel deskundigheidgebied een onvoldoende. Van de 27 thema's scoren we op 20 een voldoende. Provinciaal gezien staan we er goed voor wat betreft de kwaliteitscriteria. Dit kunnen we met name door middel van de OWO-samenwerking realiseren. Provinciebreed zien we dat gemeenten vaak met de zelfde thema's en de invulling hiervan worstelen. Dit heeft met name te maken met het feit dat een aantal thema's nieuw en heel specifiek gericht zijn (zoals Energie & Duurzaamheid). Hierdoor ligt er een uitdaging om gespecialiseerde mensen te vinden, of om een samenwerking aan te gaan en invulling te geven aan deze thema's.

Er is in 2021 een provinciaal dashboard opgezet. Dit overzicht geeft provincie breed aan of er al dan niet wordt voldaan aan de criteria en waar we kunnen samenwerken. Door samenwerking kan het gewenste VTH-kwaliteitsniveau in de provincie Fryslân worden geborgd. Op basis van het dashboard worden er via 'Werken in Friesland' gerichte opleidingen aangeboden. Uit de eerste analyse blijkt dat er met name op de deskundigheidsgebieden: Groen en ecologie (Wabo), Exploitatie en planeconomie, Cultuurhistorie en Energie en duurzaamheid samenwerkingsmogelijkheden zijn.

Voor 2024 staat het op de planning om de kwaliteitscriteria van de OWO-gemeenten weer 'up to date' te krijgen en de samenwerkingsmogelijkheden verder uit te werken. OWO/VTH neemt hierin een regierol. Daarnaast zullen de criteria op provinciaal niveau worden omgezet naar de maatstaven van de Omgevingswet en Wkb.

Informatieplicht naleving kwaliteitscriteria

Legenda:

7.4 Opleiden

Kennisontwikkeling van de professional staat centraal in de persoonlijke ontwikkeling, dit vormt immers de basis om onze werkzaamheden goed uit te kunnen voeren. Naast persoonlijke opleidingswensen en duurzame inzetbaarheid, besteden we aandacht aan permanente educatie in het kader van de Omgevingswet, de kwaliteitscriteria en de Wkb.

7.5 Bodemplaat VTH

OWO-VTH draait nu ongeveer 8 jaar. De startformatie is in die jaren nagenoeg gelijk gebleven. De grote ontwikkelingen die voor de deur staan, zoals de Omgevingswet, Ondernijning en de veranderende samenleving vragen om een heroriëntatie op formatie en middelen zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin. In 2023 is de opdrachtformulering voor deze heroriëntatie afgerond en afgestemd met de ondernemingsraad. In 2024 wordt een externe partij geselecteerd om de opdracht uit te voeren.

8 SAMENWERKING, AFSTEMMING

De OWO-gemeenten stellen doelen en prioriteiten op basis van risico's en bestuurlijke ambities. Wij zijn echter niet alleen. Wij vormen een onderdeel van een veel groter geheel, zowel geografisch als organisatorisch. Andere instanties stellen ook doelen en prioriteiten die van toepassing zijn op het leefgebied van de OWO-gemeenten. Voor het behalen van deze doelen wordt vaak medewerking gevraagd van de gemeentelijke organisatie. Daar waar het kan laten stemmen wij onze uitvoering af of sluiten wij met onze uitvoering aan. Afstemming vindt plaats via verschillende overlegvormen, waarvan de belangrijkste hieronder zijn beschreven.

8.1 OWO

OWO is de intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland. Drie gemeenten met een eigen identiteit die door samenwerking sterker staan. Door krachten te bundelen kunnen de gestelde doelen, een goede Uitvoeringskwaliteit vermindering Kwetsbaarheid, Klantgerichte dienstverlening en Financiën (beschikbare middelen zijn in evenwicht met de gestelde doelen) realiseren.

8.2 Provinciaal VTH overleg

Het bestuurlijk Fries VTH-overleg vindt drie keer per jaar plaats. Hierin vindt op provinciaal niveau afstemming plaats tussen diverse bevoegde gezagen (gemeenten, provincie en Wetterskip), FUMO, terreinbeheerders, politie en justitie. In het overleg staat een breed scala aan beleids- en operationele zaken op de agenda. Jaarlijks wordt er vanuit dit overleg provincie breed een aantal meer themagerichte toezicht-/handhavingsprojecten geïnitieerd. Voor zover deze projecten aansluiten bij de gemeentelijke prioriteitstelling, nemen we deel aan deze projecten.

8.3 BOA samenwerking

In het kader van de samenwerking tussen Boa's van OWO-VTH en politie vindt jaarlijks een afstemmingsoverleg tussen de politie en de Boa's plaats om de lijntjes tussen beide organisaties kort te houden.

In het bestuurlijk VTH-overleg is besloten dat er in de provincie Fryslân een dekkende BOA-structuur moet komen. Hiervoor is de provincie opgedeeld in clusters. OWO is in 2021 met Smallingerland een clusterverband aangegaan om te voldoen aan het aantal Boa's binnen de BOA-structuur. Hiermee is in OWO-verband de BOA inzet garandeert en voldoen wij aan de gemaakte afspraken.

8.4 Integraal veiligheidsoverleg (IVO)

Maandelijks vindt het integraal veiligheidsoverleg plaats. Hieraan nemen deel de burgemeester, de teamchef van de politie de brandweercommandant en ambtelijke vertegenwoordigers van de vakgebieden handhaving, openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing. In dit overleg vindt onder meer afstemming plaats tussen politie en handhaving en toezicht door de gemeente.

8.5 Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

De Veiligheidsregio geeft vanuit haar wettelijke taak advies over brandveiligheid bij bestemmingsplannen en evenementen. Daarnaast controleert de Veiligheidsregio samen met ons bij de grotere en middelgrote evenementen. Ook controleert de Veiligheidsregio de brandveiligheid aspecten bij een bouw aanvraag en voert zij brandveiligheidscontroles voor ons uit.

De periodieke controles van de VRF zijn gebaseerd op provincie brede afspraken over de controlefrequenties van de verschillende locaties die zijn vastgelegd in ons Beleidsplan OWO-VTH.

De Veiligheidsregio informeert ons een paar keer per jaar over de bereikte resultaten in het lopende jaar. Ook in 2023 maken wij gebruik van de diensten van de veiligheidsregio. Wij verwachten ongeveer een gelijk aantal diensten af te nemen als vorig jaar.

8.6 FUMO

De OWO- gemeenten hebben een deel van de uit te voeren taken op het gebied van VTH overgedragen aan de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO). Dit betreft een verplichte overdracht van taken (basistaken). Het gaat hierbij om de (voorbereiding van de) milieuvergunningverlening en het toezicht houden op deze vergunningen. Het toezicht betreft met name bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen en/of deze in opslag hebben. Voor de uitvoering van deze taken zijn afspraken gemaakt met de FUMO. Deze afspraken zijn vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Daarnaast komen we jaarlijks een controleprogramma met de FUMO overeen. Er ligt een bevoegdheid voor het opleggen van de “bestuurlijke strafbeschikking milieu” sinds 1 januari 2014 bij de FUMO en hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst met de FUMO afgesloten.

Onder de Omgevingswet moeten we extra taken overdragen aan de Omgevingsdienst. Hierbij gaat het om milieu belastende activiteiten (MBA's). Vanuit OWO worden circa 800 bedrijven overgedragen aan de FUMO. Deze overdracht zal in het eerste kwartaal van 2024 afgerond zijn.

In 2022 is Friesland breed uniform mandaat door de deelnemers aan de FUMO verleend. De FUMO krijgt meer verantwoordelijkheid in het zelfstandig afhandelen van zaken. Wij hebben diverse keren account overleggen met de FUMO om de processen en zaken te bespreken.

Samen met de vernieuwing van de Governance structuur die de FUMO in 2021 heeft doorgevoerd, moet dit voor meer snelheid binnen de processen gaan zorgen. Uiteraard staat een goede communicatie richting de gemeente hierin voorop. In de afgelopen jaren heeft de FUMO samen met de deelnemers grote stappen gezet in het op orde brengen van de basis. Hiermee is de FUMO er nog niet. In 2023 zijn er middelen beschikbaar gesteld om organisatieopbouw en systemen verder door te ontwikkelen en de FUMO voor te bereiden op de nieuwe wetgeving.

Naast de projecten rapporteert de FUMO ons op verschillende momenten over de algemene voortgang:

- De kadernota geeft informatie ter voorbereiding van de begroting;
- De begroting geeft een financieel overzicht van de kosten en opbrengsten voor het komende jaar. De raad kan een zienswijze indienen tegen de begroting;
- De jaarstukken bieden inzicht in de ontwikkelingen en de resultaten van het afgelopen jaar, zowel inhoudelijk als financieel;
- In de (Halfjaar)rapportage Fbup rapporteren ze over de voortgang van de uitvoering van het jaarprogramma en projecten;
- In kwartaalrapportages staan de genoemde controles en tijdbesteding en percentages benutte uren.

De FUMO heeft naast de reguliere werkzaamheden voor de gemeente overstijgende projecten en collectieve taken een Fryslân-brede uitvoeringsprogramma opgesteld. Sinds 2022 is de FUMO gaan werken met een meerjarig programma basistaken. Dit meerjarig programma omvat alle basistaken en niet alleen de projecten. Uitgangspunten daarbij zijn naast het VTH-beleid basistaken Fryslân ook de nieuwe Producten- en dienstencatalogus (PDC) met bijbehorende kengetallen en het nieuwe sturings- en financieringsmodel.

In 2023 is tevens het VTH-beleid basistaken Fryslân aangepast. Dit met het oog op de omgevingswet. De aanpassing van afgelopen jaar is dan ook een technische aanpassing geweest. In 2024 zal het VTH-beleid inhoudelijk onder de loep worden genomen.

Het Jaarprogramma basistaken FUMO 2024 is als bijlage bijgevoegd en wordt ter vaststelling aangeboden aan de colleges. Het algemeen bestuur (AB) van de FUMO heeft op 14 december 2023 met het Jaarprogramma basistaken FUMO 2024 ingestemd.

8.7 Gemeentelijke Organisatie

De gemeentelijke organisatie heeft ook voor haar eigen gebouwen, terreinen en activiteiten te maken met VTH. Denk bijvoorbeeld aan het gemeentehuis en de gemeentewerf of bijvoorbeeld bij activiteiten zoals grondverzet door de gemeente

Net als bij andere inrichtingen spreken wij de gemeentelijke inrichtingen aan als wij overtredingen constateren en werken wij volgens het toezicht en handhavingprotocol om overtredingen ongedaan te maken. Er zijn in 2023 drie controles uitgevoerd bij een gemeentelijke inrichtingen.

Vergunningverlening gemeentelijke inrichtingen en activiteiten	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Omgevingsvergunningen/meldingen/vooroverleggen	32	25	29
Toezicht gemeentelijke inrichtingen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Prognose 2024
Controles (gemiddeld 1x per 4 jaar)	0	3	2

9 CAPACITEIT EN BUDGETTEN

Voor de uitvoering van de handhavingsactiviteiten zijn middelen nodig. De activiteiten vragen inzet van personeel en er zijn financiële middelen nodig. Financiële middelen kunnen worden ingezet voor externe ondersteuning bijvoorbeeld in de vorm van expertise of voor het laten uitvoeren van onderzoek ten behoeve van handhaving. Tevens zijn financiële middelen nodig voor de aanschaf van apparatuur en zaken als persoonlijke beschermingsmiddelen.

De beschikbare personele en financiële middelen voor 2024 zijn als volgt:

Financiële en personele middelen OWO-VTH	Fte 2023	Fte 2024	Middelen	Per gemeente
Formatie	42,18	45,33		15,11
Facilitair en onvoorzien			€ 273.936	€ 91.312
Materiële kosten			€ 315.000	€105.000

De totale capaciteit en middelen in bovenstaande tabel zijn:

- exclusief de inzet door de FUMO voor het uitvoeren van de basistaken (o.a. zware milieucontroles);
- exclusief inzet voor de implementatie van de Omgevingswet. Hiervoor zijn in de 3 gemeenten budgetten gereserveerd.

Uit de materiële kosten worden specialistische adviezen vergunningverlening en handhaving betaald. Denk aan adviezen over brandveiligheid, geluid- en bodemadviezen, constructieve veiligheid. Maar ook aan budget voor diverse handhavingskosten als handhavingsgereedschappen, kleding, schoenen e.d. en voor monsternamen, analyses en kleine kosten handhavingsacties.

Gedurende het jaar zal monitoring plaatsvinden en waar nodig zal bijgestuurd worden.